

Данъчна Европа

Вероник де Ружи¹

Историческото разширяване на Европейския съюз с нови десет страни от 1 май беше повод за празнуване в много национални столици, но тези празници могат да доведат до не толкова приятни последици. Присъединяването към ЕС може да бъде сходно с качването на Титаник по средата на маршрута му през океана. ЕС преди присъединяването е силно неконкурентоспособен в световната икономика. При средна данъчна тежест отнемаща почти 45% от brutния национален доход и високо равнище на регулации много от членовете на ЕС 15 са изправени пред двуцифрени стойности на процента на безработица и пред икономическа стагнация. И тъй като много от тях имат огромни непокрити държавни задължения за пенсии и здравно осигуряване нещата могат да станат още по-лоши вместо да се подобрят.

В резултат на тази политика срещу растежа безработицата остава много висока и голям обем капитали изтича към места като Съединените щати и Швейцария. Пост-комунистическите страни, които току-що се присъединиха към ЕС, също печелят от тези капиталови потоци. След десетилетия на комунизъм повечето източно-европейски държави реформираха данъчните си системи и възприеха ниско-данъчни законодателства. Например Словакия наскоро прие 19% данъчна ставка, както направи и Полша; в Унгария ставката е 16%; Латвия и Литва имат 15% ставка, а в Естония ставката в някои случаи е нулева. Тези ниски данъчни ставки са индикация за добра данъчна политика от страна на бившите комунистически режими. И тя вече представлява конкуренция за страните като Франция и Италия – със ставки съответно около 34% и 38% и дори за Германия, където наскоро намалиха ставката от 40 на 25%.

Интересен е въпросът дали на тези нови страни от ЕС ще бъде позволено да запазят политиката си на свободен пазар. ЕС е на кръстопът. Бюрократите в Брюксел, които управляват ЕС, могат да решат да приветстват конкуренцията от тези страни с ниски данъци и да принудят страните в “Стара Европа” да реформират данъчните си системи и да понижат ставките. С други думи ЕС може да реши да отговори на данъчната конкуренция с данъчна конкуренция. Втората възможност на ЕС е да подкопае данъчната конкуренция като принуди новите членове да повишат ставките си. Неявното допускане е, че разликите в данъчните ставки създават “нечестна” данъчна конкуренция. За да възпрат парите, бизнеса и работните места да избягат от европейските икономики на високи данъци и да се вляят в източно-европейските страни, те искат да хармонизират данъчните ставки.

През 1980 г. Ирландия беше изправена пред същата дилема, която сега стои пред ЕС. Тя направи мъдрия избор да проведе данъчни реформи, ориентирани към насърчаване на предлагането, които бяха и все още са успешни. Стремителните намаления на данъка върху печалбата от 38 на 12.5% създадоха десетилетие на икономически растеж и “бедният човек на Европа” сега е “Келтският Тигър” с втория най-висок жизнен стандарт в ЕС (след данъчния рай Люксембург). Ирландският модел показва как фискалната дисциплина и ниските данъчни ставки помагат за привличането на капитали и предприемачи вместо прогонването им в други страни.

За съжаление Германия не е склонна да последва примера на Ирландия. Германският канцлер Герхард Шрьодер показва това много ясно като каза на източните си съседи, че

¹ Вероник де Ружи е изследовател в American Enterprise Institute и се занимава с данъчна и бюджетна политика

тяхната политика на ниски данъци и конкуренцията, която поражда, са неприемливи и не трябва да се допускат. Според германския лидер “данъчният дъмпинг” е нечестен спрямо немската икономика заради трансфера на работни места от немските компании в източна Европа. Очевидно вместо да поправи системата, която прави Германия непривлекателна за капиталите и компаниите, канцлерът би подкрепил една потисническа данъчна система като принуди страните с ниски данъци да ги повишат.

Шрьодер се оплаква от съществуването на национално вето върху данъчните въпроси в процеса на вземане на решения в ЕС, което в момента прави невъзможна хармонизацията. Вече няколко Германия и Франция се опитват да се отърват от това вето. Последният им опит беше в проекта за конституция на ЕС - чрез въвеждането на гласуване чрез квалифицирано мнозинство, което е система на претеглени гласове, да замени правилото на единодушието относно въпросите за корпоративния данък. При правилото за квалифицирано мнозинство на всяка страна-членка се дава определен брой гласове, претеглени според размера и населението и. Ако квалифицираното мнозинство по данъчните въпроси бъде прието някога, то би означавало, че страните-членки няма повече да имат право на вето, с което да възпрат големите страни като Германия и Франция да наложат собствената си неподходяща данъчна политика на останалата част от Съюза.

Всичко това е много странно. От много години икономистите твърдят, че ниските данъчни ставки и опростяването на данъците са ефективни инструменти за насърчаване на растежа и за предотвратяване на бягството на капитали и компании. В допълнение на това ниските данъчни ставки често водят до повече приходи отколкото високите, както се вижда от опита на Ирландия и на източно-европейските страни. Следователно вместо да се опитва да принуди останалите да приемат неподходящата им данъчна политика, Шрьодер трябва да се опита да завърши това, което започна през 2002 г., когато намали данъка върху печалбата и наложи други данъчни реформи в собствената си страна.

Статията е публикувана в *Tech Central Station* и е преведена с разрешението на автора.